

Odziv Rektorske konference RS na navedbe Slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU) v sporočilu za javnost z dne 2. 7. 2024 o potrebni spremembi 15. člena v osnutku Zakona o visokem šolstvu v javni obravnavi do 24. 7. 2024

Slovenska akademija znanosti in umetnosti (SAZU) je v sporočilu za javnost dne 2. 7. 2024 zapisala, da je 15. člen predloga novega Zakona o visokem šolstvu, ki bo v javni obravnavi do 24. julija, po oceni SAZU potrebno spremeniti v treh točkah navedenih v nadaljevanju.

Uvodoma želimo najprej podati jasno sporočilo, da je bil predmetni člen usklajen na delovni skupini za pripravo predloga novega Zakona o visokem šolstvu, pri oblikovanju katerega so kot člani in deležniki sodelovali tudi predstavniki SAZU. Zelo nas preseneča pristranski odziv SAZU, ki reševanje vprašanja ureditve učnega jezika v slovenskem visokem šolstvu po nepotrebnem predstavlja v medijski prostor. Po našem mnenju gre za zelo pomembno strokovno vprašanje, s katerim se visokošolski deležniki in stroka ukvarjamo že vrsto let.

Neuspeli pretekli poskusi (npr. novela Zakona o visokem šolstvu 2016), da se na področju učnega jezika slovenski visokošolski prostor dokončno odpre in s tem poveča interes za študij v Sloveniji evropskemu in mednarodnemu okolju (kar vključuje tudi spoznavanje in učenje slovenskega jezika in kulture), so trčili ob zgrešena in preživela politično-ideološka izhodišča, ki proces internacionalizacije evropskega (in svetovnega) visokošolskega prostora dojemajo kot nevarnost za ohranitev in razvoj slovenskega jezika kot strokovnega in znanstvenega jezika, enakovredno priznanega v mednarodni akademski skupnosti. Visokošolska zakonodaja zagotavlja slovenščini status visokošolskega jezika in povsem odveč je bojazen, da bi univerze lahko v prihodnosti ta status ogrozile z izvajanjem študijskega procesa tudi v tujem jeziku. Gre za vprašanje iskanja komplementarnega okvirja delovanja in ne za ožanje ali celo, kot se čestokrat želi javnosti napačno predstaviti, za nadomeščanje ali še huje, za odrinjanje slovenščine iz prostora znanosti. Poslanstvo slovenskih univerz je tudi, da varujejo status državnega jezika kot vrednote in skrbijo za razvoj in vključevanje slovenščine v mednarodni prostor. Izkrivljeno prikazovanje univerz, ki da na internacionalizacijo izobraževanja gledajo kot na globalni posel, ki izobraževalne cilje (in učni jezik) postavlja v drugi plan v prid zasledovanju cilja po (dobičkonosnem) pridobivanju čim večjega števila tujih študentov, je daleč od resnice. Univerze si prizadevamo pridobiti najboljše študente iz domačega in mednarodnega okolja, ki bodo pripomogli k reševanju civilizacijskih izzivov, katerim smo priča v 21. stoletju. Reševanje teh izzivov pa terja premagovanje ideoloških in zgodovinskih okvirjev s pospeševanjem procesov integracije, vključenosti, povezovanja v različnosti in idej ter najboljšega, kar kot družba premoremo. Te procese kot akademska skupnost vsakodnevno udeležujemo v skladu z evropskimi vrednotami, ki jih je naša država prevzela s tem, ko je pristopila k evropskim integracijskim procesom (kot npr. Bolonjski proces, skupni evropski visokošolski in raziskovalni prostor). Nenazadnje z našim delovanjem in tudi s konkretnimi formulacijami v osnutku novega Zakona o visokem šolstvu sledimo

ciljem zapisanim v Resoluciji o nacionalnem programu visokega šolstva do leta 2030, ki jo je ob odobranju velike večine akademske sfere sprejel Državni zbor RS.

RK RS ostro nasprotujemo stališčem SAZU, zapisanim v sporočilu za javnost, saj smo prepričani, da so v škodo razvoju slovenskega visokega šolstva in prav tako uspešnemu in dolgoročno konkurenčnemu razvoju slovenske družbe kot celote. Ob branju mnenja SAZU se tudi sprašujemo o mnenjih posameznih članov akademije, stanovskih kolegov, ki v javnih diskusijah o tej problematiki z nami delijo vizijo razvoja slovenskega visokošolskega prostora. Stališča SAZU še posebej škodujejo reševanju demografskega izziva in dolgoročnemu zagotavljanju potrebnega števila visoko izobraženih kadrov v slovenskem prostoru, s tem pa tudi – ironično – ravno boljšim možnostim za razvoj slovenskega jezika

Vse naslovnike našega odziva prosimo za podporo celotni dikciji 15. člena, kot je zapisana v predlogu Zakona o visokem šolstvu, ki je v javni obravnavi, saj smo prepričani, da z drugimi v predlogu zakona vsebovanimi sistemskimi rešitvami, predstavlja pomemben korak k zagotavljanju uspešnega razvoja slovenskega visokega šolstva v prihodnje.

Poudarjamo, na univerzah v celoti nosimo odgovornost za zagotavljanje kakovostnega mednarodno vpetega visokošolskega izobraževanja in za izobraževanje visoko izobraženih kadrov, ki jih slovenska družba potrebuje za svoj uspešen dolgoročni razvoj. Na univerzah razumemo evropske integracijske procese na področju visokega šolstva, se zavedamo prihodnjih kadrovskih potreb slovenske družbe za njen uspešen dolgoročni razvoj in naše odgovornosti za ohranitev in razvoj slovenskega jezika. Ne dopustimo, da bo slovensko visoko šolstvo zaradi še enega zamujenega desetletja izrinjeno iz evropskih integracijskih procesov na področju visokega šolstva, saj bo s tem dolgoročno na rob izrinjena tudi slovenska družba kot celota.

Rektorska konferenca RS